

reliquias, nutu Dei quamdam ex eis impetrare particulam. Ut autem secundum apostolica monita tantis Dei beneficiis essent grati, in honorem Dei, et B. Mariæ, ac SS. Floræ et Lucillæ basilicam condiderunt, et per sanctas earum reliquias dicari fecerunt. Nomen etiam oppidi principatusque sui a sanctæ Floræ nomine denominari jusserunt, cum primum oppidum Amia, et ipsi Amiatae comites dicerentur.

Ab oppido igitur sanctæ Floræ et religiosi comitibus abeuntes iter prosequabantur inceptum jamque ad Aretinam planitiem propinquabant, cum ecce consilio Dei, jumentum quod sacra corpora deferebat, ulterius se deduci nullis adhortationibus vel verberibus admittebat. Attoniti ministri, et semet invicem expectantes et quid sibi vellent martyres ignorantes, episcopo, qui jam Aretium pervenerat, quid sibi contigisset intimare non negligunt. Tunc devotus antistes, accepto nuntio, et maxima deductus multitudine clericorum et populi perrexit obviam sanctis, et præmissis precibus sacris et lacrymis aspersus per seipsum jumentum illud movere conatus est. Quod eum et ipse non posset, inito cum suis consilio, jumentum abire sinunt, pro certo sciens eum locum a sanctis electum, ad quem sua

A sponte veterinum animal advolasset. Quo facto, brutum animal ab angelis Dei, sanctisque martyribus ductum, quasi de carceribus erumperet, cursu velocissimo montem, qui tunc Titanus dicebatur, ascendit, et in loco certo sanctis cœlitus constituto constitit, qui ab urbe Aretina per duo millia fere passuum distat. Ubi brevi devotione fidelium basilica facta est, et monachorum cœnobium, quod sanctitate commorantium in eo et interventu virginum crebris magnisque miraculis in multos annos mirabiliter adolevit. Pro cuius celebritate cœnobii, et devotione sanctarum, castrum ibi conditum est, et a sancta Flora, sicut et mons ipse totus, accepit nomen quod annis plurimis floruit.

(361) *Monasterium vero anno Domini millesimo centesimo nonagesimo tertio per factiones Aretinorum Ghelfas et Ghibellinas dirutum est. Qua 507 desolatione peracta, cum sanctis reliquiis translatum est in urbem Aretii, ubi usque hodie virgines sanctæ magna populi veneratione coluntur. Castrum vero postea, anno Domini millesimo centesimo nonagesimo sexto, propter easdem factiones, dirutum est regnante Domino nostro Jesu Christo, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.*

J CUPERI NOTÆ.

(361) Addita hæc prorsus sunt de ruina monasterii et castri sanctæ Floræ.

EXPOSITIO VISIONUM SS. MARTYRUM MARIANI ET JACOBI.

(30 Aprilis.)

Horum sanctorum Vitam ab auctore oculato teste conscriptam Henschenius inter Acta sanctorum ad diem 30 Aprilis vulgavit et illustravit adnotationibus. Sacra eorum corpora in Eugubina asservantur ecclesia, quæ ipsorum titulo est insignita; ipsorum autem martyrium circa annum Christi 259 accidisse traditur.

Jam vero, ut de istis visionibus istorum sanctorum aliqua succincte pertractemus, quis est, quem beatus Marianus judicem in tribunali viderat, nisi ille, qui in cœlo præsidens, accepto a Patre judicio, de vivis et mortuis judicat? Sicut scriptum est: *Pater non judicat quemquam, sed omne judicium dedit Filio (Joan. v).* Qui honesta et decora facie videbatur; quia hic est de quo dicitur: *Speciosus forma præ filiis hominum (Psal. xliiv).* Hic itaque ad tormenta confessores præcipiebat ascendere, quia quantumlibet furibunda persecutorum dementia sæviat, quantumlibet ad patiendum pro Christo devotus fidelium animus inardescat, ad martyrii celsitudinem, nisi quem ille occulto suo judicio provexerit, non aspirat. Multis autem gradibus ad summitatem Catastæ erat ascensus, quia multis virtutum gradibus ad perfectionis summam conscenditur: et sic demum ex divina gratia ad martyrii celsitudinem pervenitur.

C Quod autem B. Marianum in altiorem Catastæ locum martyr Cyprianus extulit, hoc intelligere debemus, quia speciali dignitate martyrii eum Dominus inter martyres sublimavit. Sed quid est quod, præcipiente Domino, B. martyr in locum passionis ascendit, sed tunc passionis martyrium non accepit, nisi quod vir quisque perfectus, qui jam se in virtutum arce erexit, quia jam totis nisibus ad moriendum pro Christo mentis intentionem firmavit: huc tamen differtur, quatenus ejus desiderium amplius quotidie augeatur? Unde in hac visione recte dicitur: *Exurgens judex ad prætorium suum ibat, quem nos pariter sequebamur. A loco quippe tormenti ad prætorium suum judicem sequentibus martyribus ire est, ab effectu martyrii Dominum electos suos aliquanto suspendere, et eorum mentes per contemplationem ad supernum gaudium interim sublevare. Et notandum quod se quidem cum altero martyre sequi pariter dixit; judicem vero non si-*

mul cum eis ire, sed præcedere asserit; quia videlicet quicumque ad supernæ mansionis requiem tendimus, quicumque pia conversione ad beatorum consortium festinamus, sanctorum vias, Deo nos præcedente, tenere possumus; Christi vero vestigia imitari quidem, sed ad plenum consequi omnimodo non valeamus. Illi namque dicunt veraciter confitentes: *Si dicimus quia peccatum non habemus, nosmetipsos seducimus, et veritas in nobis non est (I Joan. 1).* Christus vero dicit: *Venit princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam (Joan. xiv).* Bene etiam qui martyrem comitem habet in itinere, judicem habet ducem, quoniam ille Propheta **508** est cui Propheta dicit: *Propter nomen tuum dux mihi eris et emities me (Psal. xxx).*

Quod autem ait: *Iter nobis erat per pratum;* quid per pratum, quod ager dicitur, nisi mundus hic designatur? Recte ergo non mansisse in prato, sed iter habuisse per pratum dicitur, qui Dominum sequebatur, quia nimirum quicumque ad illam desiderabilem civitatem Hierusalem cœlestem pertinet, in hoc mundo non habitationem, sed iter habet. Sed quid est quod per pratum iter habuisse dicitur, et non fenum, sed excelsas arbores, et ordinate dispositas ibidem vidisse perhibetur? Quid denique per has arbores, nisi sancti et justii viri designantur, qui videlicet mentis sublimitate infima quæque despiciunt, et in charitatis fraternæ radice solidati, suum ordinem non confundunt?

Postremo vero quid est bibere phialam de aqua fontis, nisi gustare calicem passionis? Unde David ait: *Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo (Psal. cxv).* Et notandum quam pulchra similitudine visio cum Propheta concordat. Ille quidem calicem accepit, et nomen Domini invocavit; iste martyr phialam bibit et Deo gratias egit. Fons autem ille unde phialam implevit, aquas perspicuas emanabat, et per Psalmistam dicitur: *Pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus (Ibid.).*

Hic vero inquiri potest quid sit quod Judex iste beatos martyres per totum iter ad fontem usque præcessit, et mox ab eorum visione disparuit: nunquid electos suos Dominus, quos per occultam gratiam ad martyrii coronam perducit, credendum est quod mox recedens inter ipsas eos tribulationum angustias deserat? Sed notandum quia tunc sanctos Dominus quasi quodammodo deserit, cum eos ab iniquis flagellari permittit. Unde Redemptor noster in cruce ad Patrem clamabat: *Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? (Matth. xxvii; Marc. xv.)* Cuncta igitur hæc arcana mysteria, quæ omnipotens Deus quotidie per electos suos occulta dispensatione tribuit, huic uni præcipue aperta visione monstravit, ut quod in cæteris occulte agitur, hic etiam videre mereretur.

Jam vero quem Jacobus juvenem aspexit, quis nisi ipse est quem Marianus judicem vidit? Qui juvenis idcirco apparuit, quia Mediator Dei et hominum inter homines conversatus ad juvenilem qui-

dem ætatem pervenit, et in senium non declinavit. Proceræ autem staturæ erat, quia exsultavit ut gigas ad currendam viam (*Psal. xviii*). Caput vero super nubes extulerat, quia per majestatem, et a summo cœlo egressio ejus, et occursus ejus usque ad summum ejus (*Ibid.*). Et quia, sicut Paulus ait: *Caput Christi est Deus (I Cor. xi)*, Christus vero caput est corporis suis quod est Ecclesia. Et caput extulerat super nubes, quia per majestatem divinitatis, qua unum semper cum Patre est, cum ipsa assumptæ humanitatis substantia in cœlo cum eo æqualiter regnat. Sed licet caput super nubes elevetur, corpus tamen in terris conspicitur; quia sancti omnes, qui corpus sunt Redemptoris, donec hanc carnem portant, per conditionem mortalitatis in terra commorantur, quamvis per libertatem spiritus in cœlo **509** jam habitare probentur, dicentes cum Paulo: *Nostra autem conversatio in cælis est (Philip. iii).* Unde recte cum corpus illius in terra videri dicitur, non tamen terram tangere perhibetur, quia sancti viri in terra quidem conversari videntur, sed terrenis actibus ex desiderio non implicantur, et dum totis visibus ad alta se erigunt, pedes mentium a terra suspendunt.

Bene autem nitidis vestibus indutus fuisse perhibetur, quia de eo per Prophetam dicitur: *Amictus lumine sicut vestimento (Psal. ciii).* Per nitidas quidem vestes, quibus induitur, sancta procul dubio Ecclesia designatur; quæ videlicet vestis et per munditiam sanctæ operationis splendida, et per spem futuræ beatitudinis Domino adhæret extensa; de qua dicit Apostolus: *Ut exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam (Ephes. v).* Et congrue fulgidis vestibus indutus memoratur; quia de electis suis a Domino dicitur: *Fulgubunt justii sicut sol in regno Patris mei (Matth. xiii).*

Nec illud vacat a mysterio quod istæ vestes diversis coloribus distinctæ referuntur. Sancti enim viri dum multis pollent virtutibus, quasi diversa colorum specie distinguuntur. Hinc est quod per Psalmistam dicitur: *Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumamicta varietate (Psal. xlii).* Hic itaque juvenis non stetit, sed pertransisse ante ora martyrum visus est, quia jam eos Dominus de hoc mundo tollere atque ad contemplationem majestatis suæ perducere disponebat; sicut ipse in Evangelio dicit: *Et transiens ministrabat illis (Luc. xii).* Quid est autem quod singulas zonas purpureas in sinum martyrum projicit, nisi quod eos undique cingendos angustiis passionum innotescit? Hæc videlicet zona passionis tunc purpuratur, cum sanguis effunditur. Per hoc vero quod eas in sinum projicit, quanta certitudine illos de sua passione firmaret, innotuit. Nihil enim certius **510** nos habere credimus quam quod in sinu tenemus. Unde B. Job de spe resurrectionis ait: *Reposita est hæc spes mea in sinu meo (Job xix).*

Neque hoc a mysterio vacat quod puer in collo ejus monile roseum, in manu vero palmam viridis-

simam portat. Per monile siquidem, quod collo circumdatur, æternæ vitæ beatitudo non incongrue designatur, quam quisque dum accipit, ineffabili gaudio ex omni parte circumfluit. Sicut enim in monili nec finis, nec initium reperitur, sic vita æterna nec initio inchoatur, nec fine concluditur. Quod monile roseum videbatur, quia puer iste, qui monile vitæ æternæ acceperat, fuso sanguine martyrio coronandus erat. In manu vero palmam viridissimam præferebat, quia, sicut per Psalmistam dicitur, *Justus ut palma florebit* (Psal. xci). Et Joannes, *In conspectu*, inquit, *Agni amicti sunt stolis albis, et palmæ in manibus eorum* (Apoc. vii). Congrue autem non ait: Prandebitis, sed, *Cras*, inquit, *nobiscum cœnabitis*; quia et ipse Dominus cœleste gaudium, non prandium, sed cœnam vocat (Luc. xii; Joân.

A xiii); quia sicut post cœnam nullum jam convivium restat, ita post illud sempiternæ felicitatis convivium nil potest inveniri ulterius quod succedat. Quid per juvenes in albis equis sedentes accipimus, nisi sanctos angelos ad suscipiendas beatorum martyrum animas præparatos? Nam et beatus Joannes angelos in albis equis sedentes se vidisse fatetur (Apoc. xix). Equus namque aptum bellis est animal. Qui vero a sæcularibus bellis victores redeunt, albis equis curru subjugatis, triumphos ad capitolia ducunt. In equis itaque fortitudo pugnantium, in candore autem gloria innuitur triumphantium. Bene ergo angeli in albis equis visi sunt, quia illos qui in prælio Christi decertabant, ad cœlestem arcem post victoriam cum triumpho gloriæ deducturi erant. Deo gratias.

INDEX RERUM NOTABILIUM

QUÆ

IN DUOBUS PRIMIS B. PETRI DAMIANI OPERUM TOMIS SEU PARTIBUS CONTINENTUR.

Numeri Arabici Lectorem ad ciffras crassiores textui intermixtas revocant; numeri Romani tomum seu partem demonstrant.

A

Aaron virga mystice quid signarit, 213, t. II. Ejusque fructus, 242, t. II.
 Abbas Perusinus dignitate se abdicat, 218, t. I.
 Abbas Papiensis S. Salvatoris, 67, t. I.
 Abominatio est Domino pondus duplex, et statera, expositio, 15, t. II.
 Abortuum causa, 29, t. I.
 Absalon Judæ traditoris speciem tenuit, 81, t. I.
 Absentibus non detrahendum, sed in faciem objurandi, 75, t. I.
 Accipitris natura, 25, t. I.
 Achar cur flammis extinctus, 255, t. I.
 Actio prava cur rivus, 520, t. II.
 Adalais ducissa et marchionissa Alpium Cottiarum, 261, t. I.
 Adonibezech allegoria declaratur, 180, t. I, 201. Etymon, *ibid.* et 201, t. I.
 Adulationes excæcant oculos interiores, 76, t. I.
 Adventus Christi ad judicium qualis, 284, t. I.
 Adversa quælibet pro Deo perferenda, 56, t. II.
 Ægyptus mundi typus, 319, t. II.
 Aerii hæresis, 141, t. I.
 Æs cæteris metallis durabilis, 248, t. II.
 Æs calceamentum apostolorum, et cur, 210 *et seqq.*, t. II.
 Æs prophetas signat, et cur, 24, t. II. Perseverantiam exprimit, *ibid.*
 Afflictis ad quid confugiendum, 502, t. I.
 Agareti latrunculi, 442 *not.*, t. II. Agarensis a leone quomodo liberatus, 221, t. I. Ejus comites a leone occisi, *ibid.*
 Agius monachus, vir pius, 262, t. I.
 Agnes imperatrix Henrici secundi imperatoris uxor, 217 *et seqq.*, t. I.
 Alberici episcopi concubinariii infelix exitus, 110 *et seqq.*, t. I.
 Albericus senator, ejusque uxor Emilina, 273, t. I.
 Albericus et Landulphus episcopi, 408, t. II.
 Alvertus vir potens, 273, t. I.
 Albertus episcopus, 97, t. I.
 Albuginem in oculis gerere, quid, 77, t. I.
 Alexander II, Romanus pontifex, 274, t. I.

Alexander papa et martyr, 63, t. I.
 Alexandri interpretatio, *ibid.*, t. I.
 Alexandria sedes cur apostolica, 74, t. II. Ad eam accessisse Petrus non legitur, 72, t. II.
 Alexandrinæ Ecclesiæ dignitas, 72 *et seqq.*, t. II.
 Alexii parentum virtus, 140, t. II. Expositio pulchra loci Ezechielis de S. Alexio, 143, t. II. Novus martyr, 146, t. II. Excessus sanctitatis, 147, t. II. Alexius relicta tacta uxore aufugit, et quomodo, 142, t. II. Quatuor a S. Alexio præclare præstita, *ibid.*
 Allegoria de consummatione mundi, 26, t. I.
 Almericus archidiaconus, 149, t. I.
 Alphani (S.) archiepiscopus Salernitanus, 278, t. I.
 Altizon abbas, 190, t. I.
 Amalech cujus figura, 249, t. II.
 Amalech interpretatio, 169, t. I.
 Amanti nil difficile, 152, t. II.
 Ambire pecunias prohibentur clerici, 99, t. I.
 Amici Dei cur in hoc mundo afflicti, 19, t. II.
 Amicorum injuriæ amariores, 20, t. II.
 Aminadab mystice quid sit, 70, t. 2.
 Amon interpretatio, 169, t. I.
 Amor proximi scala est ad amorem Dei, 76, t. I. Amor carnalis minor spirituali, 149, t. I. Amor inutilis qui sit, 76, t. I. Amor divinus in nobis, nec adversis, nec secundis extinguere debet, 501, t. I. Amor Damiani in Ugonem abbatem Cluniacensem, 175, t. I. Amor divinus in populo urbe solitudinem reperire quomodo dicatur, 500, t. I. Amoris Dei tres gradus, 135, t. II.
 Anacleti papæ decretum in quos latum, 19, t. I.
 Anastasius monachus et martyr, 12, t. II. Cujus filius, *ibid.*
 Anastasius, Græce filius resurrectionis, 14, t. II. Ejus constantia, *ibid.* Quanta sit passus, 16, t. II.
 Anathema frequentius Decretis apponere prava consuetudo, 12, t. I. Anathematis poena nimis inculcata dat occasionem peccandi, *ibid.*, t. I. Raro subnectitur nisi in causa fidei, 15, t. I.
 Andreas secundus in apostolatū assumptus, 506, t. II. S. Andreæ primitiva vocatio ad apostolatū, 502 *et* 508, t. II. Ejus passionis historia, *ibid.*
 Angeli gratulantur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus, 397, t. II. Angeli pugnant pro nobis, 278, t. II.